

2017. május

**HÍVOM A CSALÁDOKAT,
HÁZASPÁROKAT, JEGYESEKET ÉS SZERELMESEKET,
A CSALÁDOKAT SZERETŐ SZERZETES- ÉS PAPTESTVÉREKET, ÉS
MINDENKIT, AKI A CSALÁD ÉS AZ ÉLET MELLETT ÁLL!**

A főiskolán tartott nagy farsangi bál után a lány sugárzó arccal állt anyja elé. Tudod ugye – mondta –, hogy már idestova két éve együtt járunk évfolyamtársammal, Jocóval. Most a bálon is remekül éreztük magunkat, jó volt együtt lennünk, jókat táncoltunk egymással, sokat beszélgettünk és megállapítottuk, hogy a Jóisten bennünket egymásnak teremtett. Elhatároztuk, hogy még a nyár előtt összeházasodunk. Húha – szólalt meg az anya meglepődve –, ez aztán elhatározás! De meggondoltátok ezt igazán? Hogyan képzelitek jövőtöket a házasság után? Egyáltalán, tudjátok, hogy mi a házasság? Fel vagytok készülve erre a lépésre? Arról nem is beszélve, hogy mi, apád és én Jocót még nem is ismerjük, hogyan adhatnánk hozzá a lányunkat? Vagy a mi véleményünk nem is számít? Anyukám – vette át a szót a lány –, nagyon is fontos nekem a véleményetek, de a világ a ti házasságotok óta nagyot változott, ma nem úgy élünk, nem úgy gondolkodunk, mint a ti fiatal korotokban. A mai fiatalok szabadabbak, nem köti őket annyi minden, mint a régieket, maguk alakítják sorsukat. Mi bátran építünk a szerelmünkre, két egymást szerető ember pedig együtt meg tudja teremteni a szükséges körülményeket.

Ferenc pápa arra figyelmeztet, hogy „sem az a társadalom, amelyben élünk, sem az, amely felé úton vagyunk, nem engedi meg a múlt modelljeinek és formáinak különbségtétel nélküli továbbélését. Ugyanakkor az antropológiai-kulturális változások következtében az embereket érzelmi és családi életükben a társadalmi struktúrák manapság sokkal kevésbé támogatják, mint a múltban. (vö. AL 32) Ma könnyen összetévesztik az igazi szabadságot azzal az életmóddal, melyben mindenki úgy alakítja életét, ahogyan neki tetszik, mintha az egyéneken túl nem léteznének igazságok, értékek, eligazító elvek, mintha minden egyenértékű volna és bármit meg kellene engedni. Így a család átmeneti szállássá válhat, melybe az ember akkor tér be, amikor jónak látja, és ahol számon kérheti jogait, de kötelességeit a vágyak és a körülmények változóságára hagyhatja. Így aztán a házasság eszményét, amely magában foglalja a kizárólagosságot és a végleges elköteleződését, a körülményektől függő esetlegességek és a saját hajlamok szeszélyei lerombolják. Sokan egyrészt rettegnek a magánytól, keresik az oltalom és hűség helyét, másrészt attól félnek, hogy egy olyan kapcsolat fogságába esnek, amely akadályozhatja személyes törekvéseik kielégítését. (vö. AL 34)

Hogyan változott meg a közfelfogás a házasságról és családról szüleitek, nagyszüleitek korához képest? Mennyiben befolyásolja a gazdasági helyzet a házasodási és gyermekvállalási kedvet?

Öntudatra ébredésünk első perceitől kezdve kihívásokkal találkozunk. Minduntalan meg kell különböztetnünk a jót a rossztól, az igazat a hamistól, fel kell ismernünk a szépet és a csúnyát, az erkölcsöt és a tisztességtelent. Lelkiismeretünk segítségével ítéljük meg a dolgokat, értelmünk lelkiismeretünkre támaszkodik, amikor felismerjük egy konkrét – következő, folyamatban lévő vagy már megtett – cselekedet erkölcsi minőségét. „Az embernek mindenben, amit mond és tesz, hűségesen követnie kell azt, amit igaznak és helyesnek tud. Saját lelkiismeretének ítélete révén fogja fel és ismeri meg az ember az isteni törvény előírásait. A lelkiismeret lelkünk törvénye, de felülmúlja lelkünket, parancsokat ad, jelzi a felelősséget és a kötelességet, a félelmet és a reményt. A lelkiismeret Annak hírnöke, Aki a természet rendjében éppúgy, mint a kegyelem rendjében függönyön keresztül szól hozzánk, tanít és irányít bennünket. A lelkiismeret Krisztus valamennyi helyettese közül az első.” (KEK 1778)

A lelkiismeret nevelése az egész emberi élet földadata. Az okos nevelés már az első évektől, kicsi gyermekkortól kezdve ébresztgeti az erkölcsi lelkiismeret által hordozott belső törvény megismerését és gyakorlatát, erényre tanít; megőrzi az emberi gyöngeségből és bűnökből fakadó félelemtől, a vak önszeretettől ("egoizmustól"), a gögtől, a keserű büntudattól és az önelégültségtől. A lelkiismeret nevelése szabadságot ad és meghozza a szív békéjét. Minél fogékonyabbak vagyunk a kegyelem indításaira, annál inkább növekszik belső szabadságunk és biztonságunk a próbatételekben és a külvilág kényszerével és nyomásaival szemben. A kegyelem működéssel a Szentlélek a lelki szabadságra nevel bennünket, hogy szabad munkatársai legyünk az Egyházban és a világban egyaránt.

A gyermek lelkiismeretének fejlődéséért a szülők az első számú felelősek. A szülők és a nevelők nem helyettesíthetik a rábízottak lelkiismeretét azzal, hogy helyettük döntenek, mert ezzel megsértenék a gyermek személyi méltóságát. Isten minden embert a maga képmására teremtett és mindenkit személyesen hív az üdvösségre. Erre a hívásra mindenkinek magának, saját lelkiismerete szerint kell válaszolnia. A helyesen formált lelkiismeret igaz és igazmondó. Ítéleteit az értelmet követve hozza meg, összhangban a Teremtő bölcsessége által akart igaz jóval. A lelkiismeret nevelése nélkülözhetetlen az emberek számára, mert negatív befolyásoknak és kísértéseknek vannak kitéve. A lelkiismeret nevelésének folyamatában Isten igéje világítja meg utunkat, amit hitben és imádságban kell magunkévá tennünk és gyakorlattá váltanunk. Az Úr keresztyéje tekintve vizsgálunk is kell lelkiismeretünket. A Szentlélek ajándékai serkentenek, mások tanúságtétele és tanácsai segítenek, az Egyház hivatalos tanítása pedig irányít bennünket. (I. KEK 1783 - 1785)

Mondjatok példát arra, amikor társadalmi, politikai nyomás hatására az embereknek lelkiismeretük ellen kellett döntenük! Hogyan hat a társadalmi közösségre az, ha valaki lelkiismeretlenül végzi munkáját?

Isten mindnyájunkat személyesen hív az üdvösségre, erre a hívó szóra jól formált lelkiismeretünk segítségével találjuk meg minden élethelyzetben a választ. Életünk során kisebb és nagyobb változásokkal találkozunk, ezek többnyire más és más élethelyzeteket teremtenek, újra és újra válaszolnunk kell Isten hívó szavára. A lelkipásztori kísérés arra törekszik, hogy felkészítse az emberi személyeket a várható új helyzetre, hogy biztosan lássák az igazságot, és hogy mindenben, amit mondanak és tesznek, hűségesen kövessék azt, amit igaznak és helyesnek tudnak. A lelkipásztori tevékenység arra irányul, hogy elősegítse a lelkek üdvösségre jutását.

Az életút egyik legnagyobb változása az, amikor két fiatal összeköti életét, együtt akarnak boldoggá válni. Gyermek- és serdülőkorban, fiataloként útjukon egyedül haladtak, a házasságban azonban „ketten egy testté” válnak, együtt növekednek bölcsességben és szeretetben. A házasságpasztoráció ezért a hangsúlyt nem csupán az élet továbbadásának elkötelezettségére, hittani, bioetikai és erkölcsi kérdésekre teszi, hanem buzdít a kegyelem iránti nyitottságra, rámutat a házasság egyesítő céljára, a szeretetben való növekedésre szóló hívásra és a kölcsönös segítségnyújtás eszméjére, figyelembe véve a házaspárok konkrét élethelyzetét és valós lehetőségeit. Az esküvővel a házaspár ugyanis nem valamiféle végállomásra érkezett, nem is életük további éveit viselendő terhet vett magára, hanem egy dinamikus növekedési és megvalósulási útra lépett, amelyen most már ketten együtt, egymást támogatva a házasság szentségének különleges kegyelmi ajándékával gazdagodva akarnak Isten felé haladni. (vö. AL 34-39)

Milyen szerepe van a családnak a gyermekekben kialakuló család- és házasságképre? Hogyan alakítható ki a házasulandókban a kegyelem iránti nyitottság és az egységre törekvés szándéka?

Miközben a szülők izgatottan várták a lányuk és Jocó jelentkezését, lányuk viselkedésén látták, hogy valami bántja, zavarja szüleivel és testvéreivel való kapcsolatát. Egy este, amikor kettesben maradtak, édesanyja megkérdezte: Mondd kislányom, hogy van Jocó? Ő jól van – válaszolt a lány –, én vagyok megzavarodva. Amikor elmeséltem neki a múltkori beszélgetésünket, azt, hogy te, anyukám megkérdezted: tudjátok-e, hogy mi a házasság, azt mondta: „Honnan tudhatnám, hiszen még óvodás voltam, amikor szüleim elváltak, én anyámhoz kerültem, aki újra férjhez ment, az új férje hozott két gyereket az előző házasságból, apámmal azóta se találkoztam, de tudom, hogy ő is megnősült újra. Én nem ilyen házasságot szeretnék, szeretném, ha gyerekeimnek felhőtlenebb gyerekkor jutna, mint amilyen az enyém volt. Tudom, hogy a te szüleid házassága más, de te tudod a titkukat? Egyáltalán, ki tudja a titkot?” Anyukám – folytatta a lány –, azóta is azon töpregek, mi a titok? Az, hogy nagyon jól érezzük magunkat együtt? Vagy az, hogy szerintem nincs szebb fiú, Jocó szerint nincs szebb lány? Lehet egy életet a báli mámorban leélni? Azt hiszem, hogy a házasság valami sokkal mélyebb, komolyabb dolog, az egész életre szól, de képesek vagyunk-e felnőni ehhez, ennek megfelelő feleség és férj lenni?

Bíró László
az MKPK Családbizottságának elnöke
a Magyar Katolikus Családegyesület elnöke